

Twée uitvalsoorzaken

bij alternatieve huisvesting van leghennen

Drs. Merlijn Kense, pluimveedierenarts

Vanaf 2012 zal in Europa alleen nog alternatieve huisvesting toegestaan zijn door het batterijverbod dat dan ingaat. In Nederland zijn inmiddels al veel bedrijven omgeschakeld naar alternatieve huisvesting, Op de ASG-studiemiddag van 19 maart jl. werd aandacht besteed aan de oorzaken van de uitval bij alternatieve huisvesting.

Alternatieve huisvesting in Nederland

In onderstaand schema is te zien dat er in 2008 in Nederland 941 legbedrijven waren met alternatieve huisvesting. Dit is 74% van het totale aantal legbedrijven in Nederland. Dit aantal zal waarschijnlijk inmiddels gestegen zijn.

Huisvestingssysteem	Aantal bedrijven	% van totaal
Biologisch	97	7,6
Vrije uitloop	217	17,0
Scharrel binnen	627	49,0
<i>Totaal alternatief</i>	<i>941</i>	<i>73,6</i>
Kooi	338	26,4
Totaal	1279	100

Actieve bedrijven in 2008 met minimaal één opzet vanaf 1-1-2007, Bron PPE/GD

Bij alternatieve huisvesting (waaronder we alle houderijsystemen anders dan kooihuisvesting verstaan) zijn er verschillende ziekten die meer gezien worden. Voorbeelden hiervan zijn AIS, Vlekziekte, histomonosis en worminfecties. Dit komt vooral doordat de kippen in aanraking komen met strooisel, mest en in geval van uitloop ook met grond. Twee aandoeningen, te weten Vlekziekte en histomonosis, worden hieronder nader toegelicht. Deze gegevens zijn gebaseerd op cijfers uit de sectiezaal van de GD.

Vlekziekte

Vlekziekte is een ziekte die wordt veroorzaakt door de bacterie *Erysipelothrix rhusiopathiae*. Uitval, lusteloosheid en diarree worden het meest gezien als symptomen. Bij sectie kunnen een gezwollen lever en milt en bloedingen in het vet aangetroffen worden. Grond, water, kadavers, ongedierte, wilde vogels, bloedmijten en varkens kunnen mogelijke besmettingsbronnen zijn. In de sectiezaal van de GD was de afgelopen tijd een toename van gevallen zichtbaar. Hierbij worden de meeste gevallen gezien bij alternatieve huisvesting. De gemiddelde leeftijd is 60 weken (leeftijd varieert tussen de 43 en 73 weken). Bij alle inzendingen wordt als klacht een (veel) te hoge uitval gegeven. Na een uitbraak wordt aanbevolen om de drie tot vijf koppels erna te enten en regelmatig dieren in te sturen om te controleren of de dieren vrij zijn van vlekziekte.

Systeem	Aantal
Biologisch	3
Uitloop	4
Scharrel/volière	3
Kooi	1
Onbekend	1

Vlekziektegevallen in de sectiezaal van de GD in 2008.

Histomonosis

Histomonas is een eencellige parasiet. Histomonosis is vooral bekend bij kalkoenen en veroorzaakt hoge uitval. Bij kippen is de ziekte minder dramatisch, maar het zorgt wel voor uitval, verminderende productie en bleke kammen. Bij sectie zijn vooral leverontsteking en blindedarmonsteking te zien. Kippen worden geïnfecteerd door opname van de besmette eitjes van de kleine spoelworm. Ook de regenworm kan besmet raken door het opnemen van de spoelwormeitjes en zo een besmettingsbron worden voor de kip. Mede doordat de uitloop minder goed te reinigen is, zien we hier de meeste uitbraken. Van de 36 keer dat in de GD-sectieaal de

diagnose histomonosis gesteld werd (periode 2005-2008), was dit geen enkele keer bij kooihuisvesting. De dieren moeten in contact komen met de eitjes van de spoelworm om geïnfecteerd te worden. Aangezien de middelen die werkzaam zijn tegen histomonosis niet zijn toegestaan, is de bestrijding van histomonosis dus gekoppeld aan de bestrijding van de wormen.

Histomonosisgevallen in de sectiezaal van de GD van 2005 t/m 2008

De getallen van de GD zijn waarschijnlijk een onderschatting van het totale aantal gevallen in Nederland, aangezien niet alle gevallen worden ingestuurd.

Systeem	Aantal
Biologisch	6
Uitloop	27
Scharrel/volière	3

Reden tot bezorgdheid?

Vlekziekte is op dit moment zeker geen groot probleem in de pluimveehouderij. Wel weten we dat legbedrijven met uitloop een verhoogd risico lopen; daar vinden we af en toe Vlekziekte. Het is dan ook nodig iets van deze aandoening af te weten, niet in de laatste plaats omdat het om een zoonose gaat. Histomonosis is ook niet echt een groot probleem, maar neemt net zoals Vlekziekte wel toe. Zoals al aangegeven, is de bestrijding van histomonosis een moeilijk punt. Het is dus noodzakelijk om een vinger aan de pols te houden. Door middel van een continue monitoring kunnen we in een vroegtijdig stadium nieuwe of verergerende problemen signaleren.